

Szakmai segítséget adnak a vidéki könyvtárosoknak

Bár a városi és falusi közkönyvtárak nem tartoznak a Gheorghe Șincai Bihar Megyei Könyvtár alárendeltségébe, módszertani útmutatással segíti munkájukat a megyei téka. Október elején szakmai találkozót is tartott a vidéki könyvtárak munkatársaival.

A Bihar megyei könyvtár módszertani irányító szerepéről, feladatáról és egyéb tudnivalókról **Delia Beatrice Pantea**t kérdeztük; az év eleji átszervezések nyomán egyedül az ő munkaköri leírásában szerepel ez a feladat. A metodikai funkciót a könyvtárak működését szabályozó, 2002/334. számú törvény tartalmazza, ennek b) és d) cikkelye mondja ki, hogy a megyei könyvtár koordinálja az adott megyében működő közkönyvtárak tevékenységét, irányítással, szakmai útmutatással, programtervekkel segíti őket, és értékelheti is a működésüket. Ezt a módszertani irányítói szerepet a nagyközönség nem igazán ismeri, mivel az olvasók csak közvetetten a kedvezményezettjei ennek, az elsődleges kedvezményezett a városi vagy falusi közkönyvtárban dolgozó könyvtáros – magyarázta a szakember.

A törvény szerint minden közigazgatási egységben kellene közkönyvtárnak működnie, Biharban tehát elvileg 101 tékának kellene lennie, de a valóságban ez nincs így, körül-

belül 30 téka működik ténylegesen – mondta Delia Pantea. Van olyan település, ahol van felújított épület, vannak könyvek, de valamilyen okból nincs könyvtáros: nem találnak embert, a település költségvetésébe már nem fér bele az ő fizetése... Sok polgármester arra hivatkozik – a könyvtárakat ugyanis az adott önkormányzatnak kell működtetnie –, hogy a közösséget nem érdekli a könyvtár, mert mindenkinek van már okostelefonja. Ez eléggé kitekert érvelés – véli Delia Pantea –, hiszen egy okostelefon segítségével lehet ugyan játszani, keresni a Google-on, de egy számítógép és egy erre felkészült ember sokkal többet segíthet bizonyos információk megszerzésében.

A vidéki tékák könyvtárosai tehát anyagilag az önkormányzattól függenek, szakmai segítséget azonban a megyei könyvtártól kaphatnak. A Gheorghe Șincai Bihar Megyei Könyvtár tavaly év végi átszervezése nyomán a módszertani funkció eltűnt a szervezeti felépítésből, csupán az ő munkaköri leírásában maradt benne, mondta Delia Pantea. Holott ez nem egyemberezett feladat, mindenkinek része van benne az igazgatótól kezdve, aki a polgármesterekkel egyeztet, az informatikuson, aki akár telefonon segít megoldani egy-egy IT-problémát, és a bibliográfuson át, aki könyvészeti adatokkal segíti a helyi könyvtárost, ha ő helyben nem talál meg valamilyen adatot, a személyzeti osztály alkalmazottaiig, akik például a bérezési jogszabályokról tájékoztatják a vidéki könyvtárosokat. A Bihar megyei tékában a fentebb említett témákra vonatkozó vidéki jelzéseket, kéréseket Delia Pantea gyűjti össze és követi figyelemmel, hogy teljes képük legyen arról, mi történik a vidéki könyvtárakban.

Delia Pantea, a Bihar megyei könyvtár módszertani felelőse

A világjárvány közbeszólt

Tavaszi Hajnal volt aligazgató javaslatára régebben évente értékelték a megyei téka szakmai részlege a vidéki könyvtárakat, az

(folytatás a következő oldalon)

Szakmai segítséget adnak...

(folytatás az előző oldalról)

intézmények sajtósági körülményeinek figyelembevételével. A legjobbakat jutalmazták is 2007-től. Később épp az eltérő körülményeik miatt különválasztották a városi és falusi könyvtárakat, s egyik évben előbbieket, a másikban az utóbbiakat díjazták. Ez 2019-ig tartott, majd a világjárvány itt is közbeszólt: 2020-ban sokat voltak a tékák bezárva, ezért nehéz lett volna értékelni a munkájukat. Jelenleg a projektek és tevékenységek egyfajta helyreállítási tervén dolgoznak, s remélik, hogy 2022 végén, 2023 elején újra értékelhetik majd a megyeszerte működő közkönyvtárak munkáját, mondta Delia Pantea.

Arra is megkértük a szakembert, mondjon néhány példát a könyvtári tevékenységekre. Amint a módszertani felelős kifejtette: minden könyvtáros azon a területen tud a legjobban dolgozni az olvasókkal (kisebbségekkel vagy nagyobbakkal), amelyet jól ismer. Például a székelyhídi könyvtáros, Kerekes Zsuzsa dizájnban jó és nagyon kreatív; nagyon szép posztereket készít, és fantasztikus gyermektevékenységeket szervez. Biharszentandrásán, ahol az iskola mellett van a könyvtár, és működik egy Viața Nouă Alapítvány nevű, roma gyermekekkel foglalkozó szervezet, nagyon sokat foglalkoznak a roma gyermekekkel. Érmihályfalván nyári táborokat is szerveznek, ott sok támogatást nyertek, Élesden 27 éve szervezik *A hely emlékezete (Memoria locului)* elnevezésű eseményt, amit szintén a pandémia szakított félbe. Ott a polgármesteri hivatal támogatásával egy héten át szimpóziumokat, konferenciákat tartanak helyi és a városból elszármazott meghívottakkal. Belényesben élénkebb a kulturális

Ismerkedő találkozón a megyebeli könyvtárosok

élet, ott a könyvtár főleg a diákoknak szervez tevékenységeket, Bondoraszón pedig a kollégájuk a megyei könyvtár által javasolt projekteket ülteti gyakorlatba. Vannak kollégák, akik önállóan dolgoznak, és olyanok is, akiknek egyszerűbb, ha máshol már kipróbált projekteket ültetnek gyakorlatba.

A könyvtárak a blogoszférában is jelen vannak. Még 2010-ben a Biblionet projekten keresztül kaptak számítógépeket, s bár ezek régiek, még működnek. A könyvtárosok némelyike megtanult blogot írni, így ezen a felületen is népszerűsítik tevékenységüket. Ezek a blogok a <https://bibliotecibihorene.blogspot.com/> oldalon is elérhetők, illetve azok, akik nem írnak, Delia Panteának küldik át a fényképeket s egy rövid leírást az adott eseményről, hogy azokról is hírt adhassanak.

Amint a szakember összefoglalta, jelenleg tehát az a dolguk a vidéki könyvtárosokkal közösen, hogy helyreállítsák a működésüket, a kapcsolatot az olvasóközönséggel, lehetőleg biztonságos körülmények között. Ne mondjanak le a közkönyvtárakról – kérte ezúton is a polgármestereket a módszertani irányító –, hiszen a tékák a felnövekvő gyermekeknek is többet segíthetnek, mint egy okostelefonon megkereshető információ. A könyvtárakban felkészült emberekre van szükség, akiknek a tanárokhoz hasonló képességekkel kell rendelkezniük, kapcsolatuk kell hogy legyen a könyvekkel, a technológiával és az olvasóközönséggel egyaránt.

Ismerkedés, helyzetfelmérés

Rendszeresen találkoztak korábban a könyvtárosok a megyeszékhelyen szakmai megbeszéléseken, legutóbb 2019 decemberében. A járványügyi helyzet, illetve a megyei könyvtár átszervezése miatti hosszabb szünet után idén október 8-ra hívták meg a vidéki könyvtárosokat Váradra. Azért is indokolt volt a találkozás, hogy megismerkedjenek a megyei könyvtár szeptember elején hivatalba lépett új igazgatójával. Tizenhét könyvtáros volt jelen 12 településről: Belényesből, Diófásról, Élesdről, Érmihályfalváról, Margittáról, Nagyszalontáról, Székelyhídről, illetve Barátkáról, Biharkabáról, Bondoraszórol, Esküllőről és Vámoslázról.

Ancuța Șchiop
és Mircea Pricăjan
– a fotó idejére
maszk nélkül

Házigazdaként **Ancuța Șchiop** igazgató köszöntötte a megjelenteket, rövid bemutatkozás után felvázolta a megyei és vidéki könyvtárak együttműködésére vonatkozó terveit. Mindenekelőtt leszögezte, hogy minden segítséget megad a városi és községi tékák vezetőinek ahhoz, hogy rendezvényeikkel, programkínálatukkal a helyi közösség kulturális életében előtérbe kerülhessenek, hogy több olvasót vonzzanak.

Mint mondta, hároméves mandátumra készült, s ez idő alatt azon igyekezik, hogy erősítse az együvé tartozás érzését a megyei könyvtár különböző részlegei, illetve a vidéki könyvtárosok között. Utóbbiaknak az anyagi segítség mellett programok szervezéséhez gyakorlati, illetve ötletek formájában szellemi támogatást ajánlott. Az átszervezés következtében a megyei intézmény fennhatósága alá került két kulturális folyóiratot, a *Váradot* és a *Familiát* is be kívánja vonni ebbe. A menedzser elképzelése szerint a két lap bővíti a könyvtár kínálatát, illetve jobban láthatóvá teszi a tevékenységét, s ezt a vidéki tékákra is ki lehet terjeszteni.

Mircea Pricăjan, a *Familia* főszerkesztője, maga is író, fordító például megjelenési lehetőséget ajánlott kezdő szerzőknek, továbbá szívesen népszerűsítene a gyermekirodalmat a legfiatalabb vidéki olvasók körében is. Szerkesztőségünk pedig – a *Biharországban* elkezdett sorozatot folytatva – szívesen mutatja be a következőkben is a vidéki könyvtárakat, s ad hírt lapunk hasábjain, honlapunkon és közösségi oldalunkon egyaránt a rendezvényeiről, és ha meghívunk, lapbemutatókra is meggyünk.

Pedagógus végzettsége mellett többéves önkormányzati tapasztalattal a háta mögött a megyei könyvtár új igazgatója azzal is tisztában van, hogy az intézményfenntartó helyi önkormányzatokat nem egyszerű meggyőzni arról, hogy a mindig szűkös költségvetésből a

városi, községi könyvtárra is költeni kell. Ebben is segítséget ajánlott: tervbe vette, hogy minden könyvtárat felkeres, és személyesen tárgyal a polgármesterekkel. Lapunk megjelenéséig az első látogatások már meg is történtek. Ancuța Șchiop kifejtette: ismeri az előjárók gondolkodását: a rövid távú elégtételt, szemmel látható eredményt hozó aszfaltozásokra és csatornázásra költenek szívesebben, de meg kell értetni velük, hogy egészséges társadalom csak a kultúra megbecsülésével maradhat fenn. A kultúrára irányuló befektetés pedig hosszú időn át ad elégtételt.

Gyakorlati tanácsokkal is ellátta a megjelent könyvtárvezetőket az igazgató. A jövő évi költség előkészítésének időszaka lévén, azt ajánlotta, hogy foglalják írásba s nyújtsák be a polgármesteri hivatalba, milyen programokra, illetve fejlesztésekre mennyi pénzt kérnek a város- vagy községkasszából. Akár a kérvények megszövegezésében is segít. A könyvállomány bővítésére, illetve a felszerelések korszerűsítésére vonatkozó pályázati lehetőségeket is megemlítette. Például a Nemzeti Könyvtár adományából részesülhetnek a vidéki tékák, csak a szállítást kell megszervezniük, s a megyei könyvtár kész járművet bérelni, ha Biharból több igénylő jelentkezik. Új számítástechnikai eszközök, programok stb. beszerzésére az Országos Kulturális Alaphoz lehet pályázni, az iratcsomó összeállításában is kérhetnek segítséget a megyétől a könyvtárosok.

A megbeszélés során Ancuța Șchiop nem mulasztotta el kifejezni elismerését Delia Panțeanak, amiért sok éven át odaadással segítette a megyebeli könyvtárosok munkáját. A továbbiakban a jelenlevők több sajátos gondot is felvetettek, ami nehezíti a dolgukat. Egyes vidéki könyvtáraknak székhelyük sincs, a könyveik bedobozolva, más településeken a helyiségeken osztozniuk kell egyéb hivatalokkal és akár a rendőrséggel (!), több helyen a könyvtáros – önkormányzati alkalmazottként – közhivatalnoki feladatokat is kénytelen ellátni, így nem marad ereje, ideje fő foglalkozására.

A kötetlen beszélgetéssel zárult találkozót hasznosnak ítélték a résztvevők, az elhangzottakról 30 tékának küldték el az összefoglalót. Elvállik, a gyakorlatban mit tudnak majd közösen elérni. Amint a menedzser megjegyezte: „Egy jól működő könyvtárban csak egyvalamiből van több, mint a többiben: az elkötelezett könyvtárosból, akinek szívügye a munkája.”

Fried Noémi Lujza
Máté Zsófia